

femmes, il les confessera dans une pièce attenant à la sacristie, ou dans la sacristie même, en laissant la porte ouverte, et en faisant éloigner le monde, non pas cependant de manière qu'on ne les voie plus, surtout si la pénitente est jeune. Lorsque l'on est sûr que les sourds-muets distinguent l'hostie consacrée d'un pain ordinaire, il ne faut pas hésiter à les admettre à la communion, en ayant soin de s'assurer auparavant qu'ils sont à jeun¹. »

477. Q. 4. *An præstat, ut Parochus interdum sanctas Missiones accersat, et vocet?*

R. Præstat sane, ut Parochus interdum Missionarios vocet : ad spirituale enim fidelium bonum magnopere conferunt sacræ Missiones; nam vix dici potest, quam fructuosa sit assidua Verbi Dei prædicatio, frequentes ad Ecclesiam conventus, tot preces in quas universus populus erumpit, ad divinam gratiam efflagitandam, ad mores in melius commutandos ac scandala extirpanda. Imo cum in regione reperiuntur, ait Alphonsus noster², *notabiles morum dissolutiones, quibus nullum occurrit remedium, Parochus tenetur curare, ut Missio eo adveniat. Ille Parochus qui Missionem non curat, suspensionem ingerit suorum morum.*

Merito ergo a Pio VI Bulla, *Auctorem fidei, propositio n. 65 Synodi Pistoriensis enuntians irregularem strepitum novarum institutionum quæ dictæ sunt Exercitia vel Missiones... forte numquam aut saltem perraro eo pertingere, ut absolutam conversionem operentur; et exteriores illos commotionis actus qui apparuere, nil aliud fuisse quam transeuntia naturalis concussionis fulgura, damnata fuit ut temeraria, malesonans, perniciosa, mori pio salutariter per Ecclesiam frequentato et in verbo Dei fundato injuriosa* (S).

478. Q. 5. *Quid de Parochorum obligatione corrigendi oves suas?*

R. Parochi omnes tenentur sub gravi corrigere oves suas in peccato mortali, vel in proximo ejusdem periculo existen-

si surdus-mutus instructus sit in aliquo ex tot institutis quæ ideo aperta sunt : quod quidem curandum est.

¹ *Delle regole a rettamente amministrare e ricevere i Sacramenti, Esame xx.*

² *Homo Apost., tract. VII, n. 51. Op. Mor., l. II, n. 40; et l. III, n. 560.*

tes, etiam cum discrimine vitæ propriæ : et non solum in extrema, sed in gravi quoque earum necessitate spirituali; si quæ tamen adsit spes emendationis, juxta illud : *Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis*¹. Qui in hoc deficit Parochus, timeat illam Domini exprobrationem : *Si non fueris locutus, ut se custodiat impius a via sua; ipse impius in iniquitate sua morietur; sanguinem autem ejus de manu tua requiram*². Hæc autem gravissima obligatio oritur non tantum ex charitate, sed tum ex ipso officio quo præditi sunt Parochi, tum ex stipendio quod percipiunt; ideo in probabili ac communi sententia, si culpabiliter deficiunt, remanent etiam obligati ad fructuum restitutionem. Imo non obligantur tantummodo ad impedienda gravia, quæ vident, peccata; sed etiam ad inquirendum, num aliquis in iis versetur. Parochus enim commissa est salus uniuscujusque ovis : *Illud quod debetur alicui determinatæ et certæ personæ sive sit bonum corporale sive spirituale, oportet quod ei impendamus, non expectantes quod nobis occurrat; sed debitam sollicitudinem habentes, ut eum inquiremus. Unde sicut ille, qui debet pecuniam creditori, debet eum requirere, cum tempus fuerit, ut ei debitum reddat; ita qui habet specialiter curam alicujus, debet eum quærere ad hoc, quod eum corrigat de peccato: ita Angelicus cum communi*³ (T).

Diximus 1 : *parochi omnes*, ergo etiam qui eorum vices gerunt, vel qui cum ipsis animarum curam dividunt, uti coadjutores titulares atque comparochi. Et multo magis episcopi utpote parochi parochorum, quorum vox majorem habet efficaciam ad compescendos malos, et maxime ecclesiasticos, quorum quidem scandalum et turpis vita non ipsis tantummodo, sed omni populo adeo est exitialis.

Diximus 2 : *tenentur corripere sub gravi*; agitur sane de summa omnium rerum, pro qua Curati in officio suo sunt, id

¹ Joann. x. — V. *Dei doveri de' Sacerdoti, e massime dei pastori di anime di correggere i traviati*; opuscolo utilissimo nei tempi presenti; Mondovi, tip. vescov. 1851.

² Ezech. xxxiii. — V. *Metodo per la istruzione delle anime*, art. Avvertimenti.

³ 2, 2, q. 53, a. 2, ad. 4.

est de amovendis animabus ab æterna damnatione. *Oves suas*; extraneas enim non nisi ex generali præcepto charitatis corrigere tenentur, si delinquant, prout ceteri proximi; cum nulla erga illos speciali obligatione ligati sint. *In peccato mortali existentes*, tales sunt, v. g., concubinarii, blasphemii, ebriosi, paschate non communicantes, vetitos libros vel ephemerides legentes, prohibitos cibos manducantes, festa contemnentes, etc. *Vel in proximo ejusdem periculo versantes*; officium namque vigilis pastoris est non solum curare oves ægrotas, sed etiam et maxime studere ne ægrotent: uti essent, v. g. juvenes qui malis consociantur; viri qui tabernas frequentant ubi joci, ubi rixæ; famulæ quæ domo morantur, ubi fortiter ad malum alliciuntur ab hero; sponsus qui, nondum celebrato matrimonio, cum sua sponsa libere agit atque secreto conversatur, etc.

Diximus 3: quod corripere tenentur primo *in extrema necessitate*, quando nempe tanquam certa haberi potest fidelium perditio, nisi opportuna fiat correctio: uti evenit, v. g., quoad milites qui lethalibus inquinati ad homicidiale bellum sunt illico profecturi; vel quoad homines, puta concubinarios jamjam animam sine pietatis sensu agentes; vel quoad illos peccatores qui nimis periculosa tentant aut mortem sunt subituri, quin de ea cogitent. Item est, si qui ad aliquod officium sunt vocati, quod sine aliorum jurium læsione, scandalo, sacrilegio, etc., exercere non possunt omnino. Secundo tenentur ad correctionem parochi quando oves constitutæ sunt tantummodo *in gravi spirituali necessitate*, cum nempe etsi de se absolute loquendo valeant fideles a peccato cavere, difficulter tamen se liberabunt, nisi pastor illos excutiat, et salutariter terrificet; ut patet de iis qui habitualiter ducunt in malis dies suos, et in profundum jam venerunt. Quibus porro omnibus boni pastores subvenire tenentur: quare enim parochi suo munere funguntur ac stipendium accipiunt? ideo ut singulorum parochianorum animæ salutem omnimode curent, et proinde vitia corrigant. Talis igitur obligatio est de natura ipsius ministerii, atque illi intrinseca, ac omnino inseparabilis.

Diximus 4: *Si quæ tamen adsit spes emendationis*; hoc

autem solari debet bonos pastores, qui hac de re animo plus æquo vexantur, usque timentes ne correctionis officio deficiant. Plerumque enim impossibile est, ut omnes singillatim corrigantur, cum nimius sit delinquentium numerus: quo in casu sufficit profecto, si correctio fiat passim in catechesibus et publicis concionibus. Plerumque periculosum est cum sint homines quos cum monueris, pejores fiunt, et scandala et dicitia et persecutiones augeant. Plerumque frustraneum omnino, et tunc ne effundas sermonem ubi non est auditus. — Nota: ad correptionem plurimum confert expectare tempus opportunum, modum congruum pro qualitate delinquentium adhibere, et auxilium efflagitare ex alto; item quousque solida spes adest, correctiones repetere juxta illud D. Chrysostomi: *Dixisti semel, et non audit? dic bis et ter et toties donec persuaseris*¹. Item sanctas missiones vel aliquod extraordinarium exercitium curare, saltem ad sacramentorum frequentiam opportune, importune instando oves inducere; Verbum enim Dei illuminat, Pœnitentia corrigit, Eucharistia autem in bono firmat.

At si, omnibus pensatis, tum ex hominum indole, tum ex incolarum usu, tum ex exterorum frequentia aliisque adjunctis, pius parochus in Domino cognoverit, haud posse vel ex repetita correptione sperare emendationem, potiusquam voce, corrigat suo exemplo, suaque satis aperta displicentia, ne saltem a ceteris fidelibus ipse male audiat, cum videant scandalum perdurare, et pastores nulla molestia, nulla sollicitudine vexari, sed quasi omnia prospere cedant, hilariter vivere gaudentes, quasi connivendo. Toto cælo autem cavendum est, ne eorum Curatorum et Sacerdotum morem geramus, qui nedum proximos corrigant voce ac moribus, ansam potius præbent ad malum, propria munia pessumdantes, ecclesiastica præcepta mordentes, irreligiosa diaria quotidie et palam lectitantes, in profanis, in temporalibus, in politicis rebus tantum effusi. Lupi isti sunt, non pastores, quibus terribile judicium in die iræ.

479. Q. 6. *Quænam Parochorum obligationes quoad Sacramenta?*

¹ Homil. XXI, in Matth.

R. Parochi tenentur Sacramenta sub gravi ovibus suis administrare : 1. quoties urget commune præceptum illa suscipiendi; 2. quando idipsum exigit privata alicujus necessitas, vel utilitas; ideo enim Parochi constituti sunt, ut prospiciant bono spirituali, salutis ac profectui suarum ovium. Quod quidem melius assequi non valent, quam sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis, *per quæ (ex Tridentino) omnis vera justitia vel incipit, vel coepta augetur, vel amissa reparatur*¹.

Hic speciatim loquendo de Pœnitentia, dicimus : Parochus tenetur illam ministrare quoties pœnitentes confiteri etiam ex devotione petunt, nisi intempestive et nimis frequenter vellent audiri, aut essent alii Confessarii, et ipse esset legitime impeditus. — Quoad Communionem pariter commune est, Parochum teneri ad illam ministrandam quoties rationabiliter postulatur; dum pastor non solum debet prospicere, ut ejus oves præcepta impleant, sed etiam ut in virtute ac robore proficiant. Hinc ex Decreto S. C. C. 1679 approbata ab Innocentio XI pastores ob justas causas possunt quidem Communionem taxare alicui subdito in particulari, non tamen præscribere dies Communionis pro omnibus generatim. Quare patet delinquere Parochum qui ægre fert, si qui intra hebdomadam velint communicari, et diu eos expectare facit; sicque a sacra mensa sensim avertit².

480. *Sed (quæres) an Parochus teneatur omnia Sacramenta administrare suis parochianis tempore pestis?* Rogante D. Carolo, S. C. C. respondit : *Parochus suis parochianis peste*

¹ Sess. XVII. Quod currit, etsi Parochus habeat plures substitutos, ex S. Congregatione Episcoporum, 5 dec. 1614.

² V. Liguori, *Homo Apost.*, tract. VII, n. 24 et seq.; l. VI, n. 58, *Op. Mor.* — Tunc subditi rationabiliter petunt extra necessitatis casum vel præcepti : 1. si periculum aliquod prævideant; vel in tentatione versentur, et gratia Sacramenti opus habeant; 2. si festum notabile per susceptionem Pœnitentiæ et Eucharistiæ colere, Indulgentiam lucrari, aut devotionem statui suo congruentem exercere velint. Merito etiam observat Gury, peccare graviter pastores non tantum sine ratione ministerium suum denegantes; sed etiam qui se morosos ac difficiles sæpe præbent quia tali modo fideles a Sacramentis deterrentur, idemque est in praxi, ac si Sacramenta ipsis denegarent. — V. Careno, *Delle regole a rettamente amministrare e ricevere i Sacramenti stese in esami pratici*. Esam. XIX, *Della SS. Eucaristia*.

laborantibus teneri administrare dumtaxat duo Sacramenta, nempe Baptismum et Pœnitentiam; posse autem ministrare vel per se vel per alium idoneum, ut Parochus possit audire Confessiones sanorum; quia alias eum reformidarent, si viderint ipsum accedere ad pestilentes. Hanc responsonem confirmavit Gregorius XIII, die 12 octobris anno 1576. Imo ipsa Congregatio declaravit mentem Pontificis fuisse prohibendi, ne Parochi per se ipsos etiam volentes dicta Baptismi et Pœnitentiæ Sacramenta ministrarent, idque ad commodum et favorem Parochianorum, qui adhuc sani extarent¹.

Attamen est opinio valde gravis complurium, Parochum per se vel per alium teneri tempore pestis, etiam extra casum absolutæ ac particularis necessitatis, etiam cum vitæ periculo, non solum Baptismum et Pœnitentiam, sed ipsum Viaticum et Extremam unctionem suis Parochianis administrare; cum ob periculum corporis non videantur tanto bono privandæ animæ. Adde, scandalum oriri, si in his Parochus renuat : hinc merito notant, quod in citati Decreti renovatione loco *dumtaxat*, appositum fuit *omnino*; ne scilicet viderentur cetera Sacramenta excludi. Imo censet Benedictus XIV cum Ballerini supradictum S. Congregationis responsum nequaquam fuisse transmissum, cum nullum extet hac de re indicium; frustra ergo illud ab adversariis citatur².

Unum excipiunt casum, si nempe Parochus sit solus, et sani Baptismi et Pœnitentiæ Sacramentis omnino indigerent, neque inveniri posset qui ipsis ea ministraret. In hoc siquidem tenore rescriptum fuisse aiunt Vicario Apostolico Algerino.

481. Q. 7. *Quid de Parochi obligatione orandi pro ovibus suis?*

R. Certum est, teneri Parochos pro ovibus suis orare frequenter, ut supremæ benedictionis effusio in illas pro cujusque necessitate descendat : *Neque*, ait Apostolus, *qui plantat*

¹ Sic refert Fagnanus, t. III, in c. *Clericos de Cler. non resid.* — Ferraris, *Bibliotheca canonica*, etc., vº Pestis.

² V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 255. — Benedictus XIV, *De Syn.*, l. XIII, c. XIX.

*est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum dat Deus*¹. Imo expedit summopere, ut Parochus cum suis Parochianis simul publice oret in Ecclesia; tum quia illud obtinebitur, ut fideles addiscant quomodo orandum: tum quia ubi plures sunt in Christi nomine congregati, Christus est *in medio eorum*, id est dirigit eorum desideria et vota, illaque adimplet². Sane *modus orationis communis præstantior est*, ut scribit S. Cyprianus, *et efficacior particulari; quia majori innititur charitati, et unioni amoris cum omnibus proximis*³. Eximus in cætum, habet Tertullianus, *ut Deum quasi manu facta precationibus ambiamus. Deum orantes: hæc vis Deo grata est*⁴. *Multi animi*, ait D. Ambrosius, *dum congregantur unanimes magni fiunt, et multorum preces impossibile est contemni*⁵.

482. Speciatim vi præcepti divini, ut Tridentinum docet, omnes qui curam animarum habent, tenentur pro populo Sacrificium offerre: *Omnis namque pontifex... pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis*⁶. Quoties autem id debeant, controversiam definivit Benedictus XIV Bulla *Cum semper*, 19 aug. 1744, ubi sancitum est omnes Parochos, sive sæculares sive regulares, etsi sint vicarii curati (qui nempe curæ actuale exercitium habeant, remanente penes alium habituali cura): imo etsi ad nutum amovibiles, vel deputati sint ad tempus tantum (Vice-Parochi), teneri applicare Missam pro populo omnibus dominicis ac ceteris festis de præcepto, *licet congruis redditibus destituantur, licet adsit immemorabilis consuetudo contraria, imo licet ipsis diebus permissum sit opera servilia exercere*.

483. Verum tunc temporis præter eos qui nunc celebrantur dies, alii festi erant (ut constat ex Constitutione Ur-

¹ I Cor. iii. — Ferraris, *Biblioth.*, etc., vº Parochus, a. 5.

² Matth. xviii. — ³ L. V, *De Cant. et aliel.*, c. ix.

⁴ *De Orat. Dom.* — ⁵ *De Pœnit.*

⁶ Hebr. v. Etiam Episcopus, et quidem plus quam Parochus, tenetur in festis et dominicis omnibus pro totius Diœcesis ovibus Missam applicare uti principalior pastor; non tamen tenetur quotidie. — V. Liguori, *Homo Apost.*, tract. VII, n. 65; et *Op. Mor.*, l. IV, n. 326.

bani VIII *Universa* anno 1862 data ad totum orbem), qui postea, impellentibus circumstantiis, ab aliis RR. Pontificibus suppressi fuerunt. Hinc quæstio: an adhuc pro hisce festis *reductis* vigeat obligatio Missam populo applicandi. Pluries interrogata S. Congregatio tum Concilii, tum Rituum, tum ipsa Pœnitentiaria respondit obligationem adhuc vigere. Quia tamen hisce responsionibus non omnes acquiescere videbantur, vel etiam contrariam adducentes consuetudinem, dubium omne sustulit Pius Papa IX Encyclica *Amantissimi* 3 mai. 1858 hisce verbis decretoriis: *Declaramus, statui- mus atque decernimus, parochos aliosque omnes animarum curam actu gerentes sacrosanctum Missæ sacrificium pro populo sibi commisso celebrare et applicare debere tum omnibus Dominicis aliisque diebus, qui ex præcepto adhuc servan- tur, tum aliis etiam qui ex hujus Apostolicæ Sedis indulgentia ex dierum de præcepto festorum numero sublatis ac translatis sunt, quemadmodum ipsi animarum curatores debe- bant, dum memorata Urbani VIII Constitutio in pleno suo robore vigeat, antequam festivi de præcepto dies imminue- rentur et transferrerentur. Quod vero attinet ad festos trans- latis dies, id unum excipimus, ut scilicet quando una cum solemnitate divinum Officium translatum fuerit in Domini- cum diem, una tantum Missa pro populo sit a Parochis appli- canda, quandoquidem Missa, quæ præcipua divini Officii pars est, una simul cum ipso Officio translata existinari debet*¹ (U).

484. Quid (quæres) si Parochus infirmetur, et nequeat per se

¹ Id est quando una cum Officii recitatione simul transfertur celebratio festi, ut evenit in Gallia ex Indulto Pii VII, 9 apr. 1802. Non vero quando tantum Officium translatum est, ut ordinarie evenit: in hoc ultimo casu, Missa applicanda est die quo currit festum (etsi non celebretur); non autem die quo recitatur illius officium. Dein Pontifex: 1. parochos qui ob asser- tam consuetudinem festis reductis Missam omiserunt, plenissime absolvit; 2. concedit ut qui hac de re indultum aliquod obtinuerint, illo adhuc fruantur juxta conditiones indulti et donec parochi officium tenuerint in parœ- ciis quas in præsentiarum regunt; 3. ut si hac de re sit impetranda aliqua remissio, unice fiat recursus ad S. Concilii Congregationem, iis exceptis qui a Congregatione fidei propagandæ pendent; cum opportunas utrique Congregationi contulerit facultates ipse Pontifex.

Missam pro populo in festis celebrare; tenebiturne per alium? — Nos censem affirmandum; nam ista obligatio applicandi populo Missæ fructum est tum *personalis* (quia si potest per se, nequit celebrare per alium, cum sit ipse Parochus), tum *realis*, cum sit una ex suis obligationibus a Tridentino indicatis. Sicut ergo Parochus impeditus prædicare vel Sacramenta administrare per se, tenetur hæc agere per alium; ita impeditus Missam per se ipsum applicare, tenetur per alium (et quidem præscripta die) applicare Sacrificii fructum, qui est pabulum utilius, quod fideles juvare potest¹. Debet autem applicare Missam in parœcia; unde si extra moretur, celebret per alium Missam pro populo in ipsa parœcia, quacumque consuetudine in contrarium non obstante².

485. *Quid (addes) si Parocho exhibeatur eleemosyna pro Missæ applicatione in festo?* — Si Parochus ita pauper est, ut congruos ad sustentationem fructus non habeat, potest cum Episcopi consensu eleemosynam acceptare, celebrando pro populo intra eandem hebdomadam (et tunc etiam anticipando, cum jam sit dispensata dies). Ita citata Encyclica Benedicti XIV, et Rescriptum S. C. C., 28 nov. 1761.

486. Q. 8. *Quæ Parochi obligationes erga pauperes et infirmos?*

R. ad 1. Ex Tridentino parochus debet *pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere*³. Necessè ergo est (monet sanctus Carolus), *ut inquirat studiose de pauperibus suæ Parœciæ, præsertim puellis, ægrotis, senio confectis aliisque personis temporali, vel etiam spirituali misericordia indigentibus, quibus ipse pro viribus opitulari, et alios suo exemplo et hortatu ad id officium incitare studeat*⁴. Sed maximam curam gerere debet eorum, qui mendicare rubore impediuntur; alioquin non erit pater pauperum. Videat ne illud Gregorii M. verificetur: *Mirandum sane, si is qui vestes habet, argentum habet, cellaria habet, quod pauperibus debeat dare, non habet*⁵. Vix autem dici potest, quam Parocho noceat nota tenacitatis.

¹ V. Bergier, *Dictionnaire*, Append., v^o Messe. — Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 325.

² Ita S. C. C. penes Ferraris et Bouix. Sufficit autem etiam Missa lecta. Quod si parochus sit simul canonicus atque ad eum spectet Missam conventualem celebrare, tenetur alium substituere, qui missam applicet pro populo, in parochiali ecclesia, eo festo die. — ³ Sess. xxiii, c. 1, de R.

⁴ In *Act. Eccl. Mediol.*, p. I. — ⁵ L. IV, ep. xxx.

487. R. ad 2. : Nullibi potest splendidius probari Pastoris charitas et sollicitudo, quam ubi quis e suis infirmetur¹; dicit enim Rituale, hanc esse præcipuam ejus munerum partem: quare vult, ut etiam non accersitus infirmum adeat. Neque semel, sed crebro infirmum debet invisere; benevolis suasionibus consolari; piis etiam, quoad potest, eleemosynis recreare; tempestive Sacramentis munire; ceterisque officiis juvare. Idque eo magis, quo ingravescit morbus, ac periculum mortis imminet; nam tempore mortis, a qua salus æterna pendet, infirmi vires debiliores sunt, inferni vero fortiores: tunc venit *diabolus habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet*².

Si quod autem in Parœcia hospitale sit, non pigeat Parochum crebrius visitare infirmos qui in eo morantur, ut videat si quid eis desit, ac quoad potest, provideat. Tenerrimæ erga illos charitatis viscera induat sciens, fortasse non unum adesse, qui consoletur illos ex omnibus caris eorum: et forte qui eis subveniunt, ad id non christiana charitate ductos esse, sed sola mercede temporali (V).

SCHOLIUM. — *De Parochorum Coadjutoribus et de Vice-Parochis.*

488. Q. 1. *Quid de Parochorum Coadjutoribus?*

R. Duplicis sunt generis Parochorum Coadjutores: — 1. qui vel ex beneficii fundatione, vel alio nomine habent, ut Parochos coadjuvent, quin curam animarum teneant, et dicuntur etiam *Capellani*. Hos præter ea quæ Ecclesiasticis omnibus sunt communia, residentię lege merito adstrictos vult Synodus Novariensis (titulo *de parochis*), ut sic Coadjutoris munere rite fungi possint; — 2. qui etiam animarum curam habent, licet tota in uno Parocho sit ministerii prin-

¹ Præstat, ut Parochus (maxime si alius non sit in Parœcia Sacerdos) suis indicet quo circiter pergat dum exit domo, ut in necessitate statim vocari possit. Alicubi uno vel altero campanæ icu vocatur.

² Ap. xii. — V. Liguori, *Opusc. Il sacerdote provveduto per l'assistenza ai moribondi*. — Careno, *Delle regole a rettamente amministrare e ricevere i Sacramenti*, Esame xxiv: *Regole cogli informi, moribondi e morti*. — Synodus Novariensis, p. 100.

cipalitas, ideo et tota ratio reddenda in casibus occurrentibus. Isti appellantur *Coadjutores Titulares*, qui generatim iisdem, quibus Parochi, obligationibus tenentur: et insuper reverentiam et obedientiam suis principalibus præstare.

489. Titularium Coadjutorum officia sic exponit ultima Synodus Novariensis (pag. 360): — 1. quod pertinet ad animarum curam, obligantur in solidum una cum Parocho, a cujus nutu omnino pendent. Eadem residentia lege tenentur, neque possunt vel una die abesse, quin moneant principalem; — 2. in absentia Parochi, absque alio mandato, jure proprio omnia munia valide et licite exercere possunt et debent; semper tamen una excepta Matrimonii celebratione, et Missæ applicatione pro populo. Poterit tamen Parochus alium vocare Sacerdotem; sed absque læsione aliorum jurium Coadjutoris. Etiam Parocho equiparantur in Congregationibus, excepto insigni diverso; — 3. Coadjutores concurrere debent in tertiam partem impensarum visitationis episcopalis: sed gaudent tertia parte emolumentorum a Baptismis, funeribus, officiis, aliorumque e stola provenientium. Si tamen plures sint Coadjutores, dimidium erit Parochi, dimidium inter ipsos Titulares dividendum. Hic quoque excipiuntur quæ titulo matrimonii proveniunt vel attestationum vel aliarum functionum, quæ uni Parocho cedunt, cum obligatione tamen libros Parochiales procurandi. Ceterum compartibus liberum est quoad hæc emolumenta et onera temporalia secum una convenire¹.

490. Q. 2. *Quam dicuntur Vice-Parochi?*

R. Vicarii Parochorum, seu Œconomi-Parochiales dicuntur Presbyteri illi, qui Parochorum vices in Parœcias gerunt. Isti vel ab ipsis Parochis constituuntur de sui voluntate; cum nempe officia per se sua non valentes implere, Coadjutorem sibi ipsi adsciscunt, Ordinario consentiente et approbante: et *mercenarii* appellantur ex pacta mercede; alicubi etiam *Coadjutores ex officio*. Vel constituuntur ab Ordinario, et *Vice-Parochi* dicuntur. — De Vicariis Parochialibus priori sensu acceptis hoc dicendum occurrit, et Parochos ad eos sibi adjungendos teneri, si per se non valeant omnia munia implere: et ipsos adjunctos teneri sub gravi, et ex justitia

¹ Si Parochus moritur, non ideo Coadjutor in ipsam ordinariam Parochi jurisdictionem succedit, ut Marte proprio possit matrimoniis valide benedicere; neque enim per alterius mortem natura ejus beneficii mutatur; sed Episcopi delegatione opus habet.

Parochos juvare in iis, de quibus conventum est: cum ideo ipsi stipendio conducti sint¹.

Duplici modo Vice-Parochi ab Episcopo constituuntur: 1. Si Parochi imperiti cognoscantur; vel si ob vitæ turpitudinem et scandala potius destruere, quam ædificare aperte judicentur, tunc Ordinarii, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, illis Vicarios deputant, qui officia Parochialia impleant, et de Præbendæ Parochialis redditibus vivant: ita Tridentinum²; — 2. vacante quocumque modo Ecclesia Parochiali, debet Ordinarius ex eodem Tridentino vix nuntio vacationis accepto, idoneum in ea *Vicarium cum congrua ejus arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur*³. Officia autem Vicariorum Parochialium sunt pene omnia quæ Parochos urgent, cum eorum vices gerant. Hoc insuper qui vices tenent defuncti Parochi advertant: videant ne proprio nomini potius quam Religionis bono studeant; ne ut sibi populum benevolam faciant et ideo propriam causam agant, vel cum eo indecore consocientur, vel ei inanium indulgeant, vel nova ac eidem placentia tentent. Summopere vero caveant, ne de ipso Parocho venturo parum reverenter loquantur: nam inde divisiones, contentiones et schismata. Væ illis, per quos tantum scandalum venit⁴!

§ IV. — De Presbyteris simplicibus ac ceteris Clericis.

491. Q. 1. *An simplices Presbyteri teneantur Ecclesiæ, cui addicti sunt, inservire, atque ad salutem fidelium incumbere?*

R. Tenentur certissime, idque probatur:

1. *Ex Scriptura*: Apostolus scribit: *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in*

¹ Tridentinum, Sess. XXI, c. IV, de R. — V. Benedictus XIV, *Notifikatione* xciv.

² Sess. XXI, c. VI, de R. — V. Bouix, *De Episcopo*, p. V, c. xxxii. — Ferraris, *Bibliotheca Canonica*, etc., vº Congrua, Deservitores, etc.

³ Sess. XXIV, c. XVIII, de R.

⁴ Dubois, *Pratique du zèle ecclésiastique*, p. II, c. I, ubi plura.

iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis : qui condolere possit iis, qui ignorant et errant¹. Christus ipse de Sacerdotibus omnibus ait indiscriminatim : *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos*². Ergo si Sacerdotes constituuntur a Deo, ut ad gloriam ipsius et ad salutem animarum incumbant; si a Christo missi sunt, ut succedant in ejus officium, certum est hanc eis gravem obligationem inherere.

2. *Ex Tridentino*, quod declarat Sacerdotes non ordinari, nisi propter Ecclesiæ necessitatem atque utilitatem³. Atqui nullam prorsus utilitatem Ecclesia perciperet a Sacerdotibus, nisi tenerentur gloriæ Dei et animarum saluti operam dare, unusquisque pro modo sibi convenienti : nempe prædicando, Sacramenta ministrando, Confessiones excipiendo, fideles instruendo, catechizando, corrigendo, pro iis orando, etc.

3. *Ex peculiaribus cujuscumque Diocesis Statutis* : cum nullus sit Episcopus, qui suis Ecclesiasticis districte non præcipiat, ut utiliter in operibus ministerii occupentur. Si autem omnes fideles Episcopalia mandata revereri debent, quanto magis Sacerdos? Hinc S. Ignatius genuina Epistola ad Smyrnæos ait : *Omnes Episcopum sequimini, ut Jesus Christus Patrem... Sine Episcopo nemo quidquam faciat eorum, quæ ad Ecclesiam spectant... Ubi comparuerit Episcopus, ibi et multitudo sit...; quodcumque ille probaverit, hoc et Deo est beneplacitum... Qui honorat Episcopum, a Deo honoratus est : qui contra Episcopum aliquid agit, diabolo præstat obsequium*. Et Cyprianus ad Jursenses : *Revereamur omnes Episcopum ut Jesum Christum*.

4. *Ex lege charitatis*; sane spiritualis populi indigentia hisce maxime temporibus percrebuit, et universalis est. Adde scandalum in fidelibus, si Sacerdotes viderint parum curantes quæ sunt Dei. Videant ergo, an tuti sint in conscientia illi desides ecclesiastici, quibus, ut ait D. Bernardus, magis placet quies propria, quam utilitas aliena⁴ : nos sumus ad alios (X).

¹ Hebr. v. — ² Joann. xx. — ³ Sess. xxiii, *De Sacramento Ordinis*.

⁴ Epistola ad Ogerium, cujus quidem improbat abdicationem curæ pastoralis, etsi piæ quietis amore factam. — V. Dubois, *Pratique du zèle ecclé-*

492. Q. 2. *An simplex Sacerdos teneatur se aptum reddere ad excipiendas Sacramentales fidelium Confessiones?*

R. Non est dubium, quin etiam simplex Sacerdos teneatur sub gravi se aptare ad Confessiones, si in loco versetur, ubi incolæ gravi laborent necessitate spirituali, ut fere ubique laborant, hodie præsertim, cum Religiosorum Instituta temporum iniquitate minorata sint. Cur enim Sacerdotes duplicem illam potestatem et sacrificandi et a peccatis absolvendi in Ordinatione consequuntur? nisi ut et Eucharistiæ et Pœnitentiæ Sacramenta ministrent¹? — Ergo, ne dicantur *in vacuum gratiam* Dei recepisse, in gravi saltem populorum necessitate se habiles reddere tenentur ad hanc quoque potestatem exercendam.

Hinc non videmus quomodo Sacerdotes, qui ob desidiam ab hoc onere se subtrahunt vel diverticula quærunt vix consecrati presbyteri, ne confessionis periculum cogantur sustinere, possint esse tranquillo animo, et excusari a gravi exprobatione Domini, et a supplicio inflictio servo otioso, qui talentum abscondit² : *Notent hoc*, inquit A Lapide, *qui ingenio, doctrina aliisque dotibus sibi a Deo datis non utuntur ad suam aliorumque salutem ob desidiam vel metum peccandi; ab his enim rationem reposcet Christus in die judicii*. Et Benedictus XIV aperte docet, *non esse immunem a gravi culpa cum Sacerdotem, qui semel probatus ad Sacramentum Pœnitentiæ, deinde (postquam desit facultatis acceptæ designatum tempus) recusat Confessarii munus exercere, ne cogatur ad novum examen accedere*³ (Y).

493. Q. 3. *An simplex Sacerdos debeat sub gravi Missam celebrare?*

R. Sunt qui negant teneri simplicem Sacerdotem ad celebrandum, præciso scandalo, vel alia necessitate⁴; cum nul-

siastique, Paris, 1858. — Mory, *Trattenimenti spirituali adatti a tutti gli Ecclesiastici per eccitarli a faticare per la salute delle anime*. Venezia, 1740. — Liguori, *Regolamento di vita per un sacerdote*; it. *Regole di spirito per un sacerdote che attende alla perfezione*. — Perrodin, *Essai sur les caractères ecclésiastiques*, Lyon, 1859. — Synodus Novariensis, p. 42.

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 625. — Careno, *Delle regole a rettamente amministrare e ricevere i Sacramenti*; Esame xviii.

² Matth. xxv. — ³ *Notificazione* xciv.

⁴ V. Benedictus XIV, *Notificazione* xciv, circa finem.

lum adsit hac de re positivum præceptum neque divinum neque humanum. Sed S. Thomas affirmat: *Quia unusquisque tenetur uti gratia sibi data, cum fuerit opportunum juxta illud Apostoli I Cor. 6: Exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis*¹. Confirmatur illis Christi verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*²: quæ verba Tridentinum declarat verum continere præceptum³. Nos huic sententiæ uti longe communiore et tutiori subscribimus; maxime cum evenire non possit, ut Sacerdos negligens Missæ celebrationem in anno, non det hodie fidelibus grave scandalum.

494. Quoties vero in anno Sacerdos simplex teneatur celebrare, Benedictus XIV ait, dari obligationem sub peccato singulis dominicis ac festis celebrandi; sed non vult definire, an sit sub veniali, vel mortali⁴. At Liguorius noster habet, multo probabilior sententiam docentem, Sacerdotem *per se loquendo* non teneri sub mortali pluries, quam ter aut quater in anno, id est in solemnioribus festis celebrare. At nesciret a culpa levi excusare Sacerdotem, qui quotidie celebrare posset (aliquo forsitan die excepto ob reverentiam, vel ut melius se disponat), tamen sine justa causa (nempe tantum ob desidiam) abstinere; Sacerdos enim non tantum pro se celebrat, sed etiam pro bono totius Ecclesiæ et totius populi christiani, cujus quidem et minister et intercessor est constitutus⁵.

Juverit duo hic proferre decreta S. C. C.⁶: *Primum* latum mense nov., anno 1696 habet, mortaliter peccare et ab Episcopo posse puniri, qui saltem ter vel quater in toto anno non celebraverit: *aliud* latum

¹ 3 p. q. 82, a. 10. — ² Luc. xxii.

³ Sess. xxii, c. 1. — Liguori, *Op. Mor.*, l. II, n. 343.

⁴ *De Sac. Miss.*, l. VI, c. 1, n. 9.

⁵ « S'abstenir de dire la messe par humilité est un acte bon; mais ce n'est pas le meilleur. Les actes d'humilité procurent à Dieu un honneur fini; mais la messe procure à Dieu un honneur infini, puisque c'est un honneur qui lui est rendu par une des personnes divines. » *De Imitatione Christi*. — Bonaventura, *De Præpar. ad Missam*, c. v. Attamen Missa laudabiliter omittitur primis exercitiorum diebus, ut ita sacerdotes longiori confessione et peraccurata Rubricarum lectione ad eam ferventius et exactius celebrandam disponantur.

⁶ V. Monacelli, p. I, t. V, ser. 9, n. 45.

mense febr. anno 1717, dicit, Episcopum non posse obligare Sacerdotem ad celebrandum omnibus diebus dominicis et festis solemnioribus, alia ratione præclusa (Z).

495. Q. 4. *Quænam sunt præcipuæ dotes inferiorum Clericorum?*

R. Duo præcipua Clerici inferiores præ se ferre debent ut Sacris Ordinibus digni habeantur, scientiam nempe et bonitatem¹: — 1. *scientiam*: ignorantia enim in Ecclesiasticis non solum sibi, sed aliis etiam nocet: et huic quidem nullum remedium, ait Salesius, si tales ignorantes Clerici fiant Sacerdotes; nam, accepto Sacerdotio, difficulter cogi poterunt ad studendum. Experientia testis est. Neque doctrinam potest supplere pietas: *Zelus absque scientia*, ait D. Bernardus, *dum prodesse festinat, invenitur obesse*²; — 2. *bonitatem*; ubi notamus, quod Episcopus non debet tantum acquiescere soli bonitati negativæ, nempe quod nihil sciat mali de Clerico; sed oportet ut ejus bonitatem positivam cognoscat. Hinc Tridentinum ait eos tantum debere assumi ad sacros Ordines, *quorum probata vita senectus sit*, nempe qui sint senes in virtute³. Quæ bonitas sita est in frequentia Sacramentorum, in zelo Religionis, in fervore devotionis: sed maxime in cordis munditie ac castitate juxta illud Ber-

¹ V. Liguori, *Homo Apost.*, tract. VII, n. 48.

² *De Conv. ad Cler.*, n. 38.

³ Sess. xxiii, c. xii. « Circa spiritum et mores, ait D. Alphonsus loco cit., parum tutus est ille Episcopus qui attestationibus Parochorum confidit: hæc plerumque fiunt ob humanos respectus. Propterea Episcopi zelantes non firmare solent supplices libellos, nisi prius secreto certi facti fuerint de eorum morum probitate a pluribus personis fide dignis, quæ noscunt subiectum. Advertatur hoc attente, quia hoc est medium valde efficax, imo necessarium Episcopo, ut tutam faciat suam conscientiam in Ordinationibus quas habet. Ex his enim secretis cognitionibus Episcopus potest certus fieri non solum si clericus ludis, insolentis, pravis consuetudinibus sit aliis scandalo; sed etiam si positive vitam spiritualem agit, Ecclesias, orationem, Sacramenta, frequentando, si solitarie vivit, aut saltem cum bonis sociis comitetur, si studio dat operam, si modesto habitu et sermone incedit et hujusmodi. Et si forsitan notitiam habeat de scandalo positivo alicujus, tunc non debet sibi satis esse ordinariam probationem exigere, sed multorum annorum resipiscentiam observare debet; cum suspicio rationabilis tunc suboriat, quod omne ab eo simulatione fiat, ut Ordines assequatur. — V. *Miroir du clergé*.

nardi : Nullus ad ministerium altaris accedere debet, nisi cujus castitas ante susceptum Ordinem fuerit approbata¹. Et illud Gregorii M. : Ne unquam ii, qui ordinati sunt, pereant, prius aspiciatur, si vita eorum continens ab annis plurimis fuit² (AA).

496. Q. ultimo. Quomodo se gerere debet Confessarius cum Clerico in occultis peccatis lasciviæ habitato³, qui ad sacros Ordines aspirat, quin prius sufficiens exhibuerit emendationis experimentum?

R. Ex communi sententia Clerico in peccatis luxuriæ habitato regulariter loquendo absolutio deneganda est (licet ad Confessionem sit dispositus per cordis dolorem ac propositi firmitatem), si velit ordinari ante sufficientem probationem. Quare? quia clamat recta ratio, clamat Pontificum ac peritorum auctoritas, quod Clericus iste non tantum a culpa mortali debet esse immunis, sed etiam bonitatem positivam, non ordinariam et habitualement præ se ferre; atqui talem bonitatem non habet penitens, qui pravo illo habitu etiam post absolutionem irretitus existit. Ergo absolutionis ejusdem prorsus est judicandus indignus, si tali sit animo comparatus, ut velit ad sacros Ordines ascendere, quin prius sufficienti probetur experimento. — Aliud profecto est magnam possidere bonitatem, aliud simpliciter esse in statu gratiæ: magna videlicet illa vitæ bonitas haberi non potest, nisi longo temporis spatio juxta illud vulgare proverbium: *Nemo repente fit summus*. Adde prudentem timorem, ne is se iterum peccato commaculet; cum adeo illum habitus proclivem fecerit, cujus quidem ratio omnino habenda est in re tanti momenti, maxime cum hoc probet experientia.

Diximus regulariter loquendo; quia potest casus contingere, in quo talis Clericus tanta compunctionis gratia a Deo donetur, ut dignus statim sacri Ordinis existimetur; nam gratia non ligatur tempore. Tempus enim ideo creditur signum sufficiens, quia creditur signum firmæ voluntatis: at

¹ De Conv. ad Cler., c. xli. — ² Epistola xlii.

³ Ponimus, quod talis habitus sit occultus: si enim publicus est, Clericus esset omnino repellendus ob publicum scandalum, ex supra dictis a S. Alphonso.

Deus unico instanti voluntatem nostram libere mutare potest omnipotenti gratia sua, atque de sui abundantia supplere bonitatem, quæ Clerico deest. Hoc tamen non ita facile credendum est: sed potius est præsumendum, Deum gratiam suam conferre modo ordinario; unde si quod citatur exemplum, ex D. Bernardo, non tam exemplum dicendum est, quam miraculum.

Quare concludimus quoad praxim, quod magna semper cautela est adhibenda in istis Clericis absolvendis, quorum frequenter malus exitus deploratur cum maximo Ecclesiæ detrimento. Ideoque cum ipsis potius rigorosius est agendum⁴: et sane deliberandum est diu quidquid statuendum est semel. *Utinam, qui contineri non valent, ad rem D. Bernardus, perfectionem temerarie profiteri, aut celibatui dare nomina vererentur: sumptuosa siquidem turris est, et verbum grande, quod non omnes capere possunt. Esset autem sine dubio melius nubere, quam uri; et salvari in humili gradu fidelis populi, quam in Cleri sublimitate et deterius vivere et districtius judicari⁵.*

Sed (inquies) quanto temporis spatio extra casum extraordinarium probandi sunt recidivi?

R. Non una regula est, uti notat Benedictus XIV⁶: id quippe a multis pendet circumstantiis, a frequentia relapsus, ab inclinatione, indole, a conatibus, etc. Sanctus noster generatim requirit longi temporis, saltem plurium mensium, probationem⁴. B. Leonardus de rigore minime suspectus, requirit unius anni, vel duorum spatium⁵. Imo quoad illum, qui in se-

⁴ V. Liguori, *Dissertatio hac de re* (a Benedicto XIV commendata *De Syn.*, l. XI, c. n et m) in *Opere Morali*, l. VI, nn. 65 et seq. — Rulfus, *Male assueti congruo virtutis experimento nondum probati ad SS. Ordines, et Clericalem militiam inepti*, *Dissertatio*. Taurini, 1787.

⁵ De conversione ad Clericos, cap. xx.

⁶ De Syn., l. XI, c. n. — ⁴ *Homo Apost.*, tract. ult., n. 16

⁵ V. Discorso mistico, morale, ecc., n. 6, ubi de istis habituatibus habet: « Avant d'être promu au sous-diaconat, et surtout avant de recevoir le caractère sacerdotal, exercez-vous une année ou deux à vivre chaste. Écoutez-moi bien, si vous n'avez pas le courage de vivre chaste, la vie ecclésiastique n'est pas faite pour vous, et ce petit collet que vous portez au cou sera pour vous un petit collier de fer enflammé pour toute l'éternité dans l'enfer, Pensez-y bien. »